YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (viides jaosto)

8 päivänä marraskuuta 1996 *

Asiassa T-120/89 (92),

Stahlwerke Peine-Salzgitter AG (josta on tullut Preussag Stahl AG), Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Salzgitter (Saksa), edustajanaan asianajajat Arved Deringer, Claus Tessin, Hans-Jürgen Herrmann ja Joachim Sedemund, Berliini, Charlottenstrasse 65,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Götz zur Hausen, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii vahvistamaan oikeudenkäyntikulut, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoitti vastaajan korvaamaan kantajalle asiassa T-120/89, Stahlwerke Peine-Salzgitter AG v. komissio 27.6.1991 antamallaan tuomiolla (Kok. 1991, s. II-279),

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. García-Valdecasas sekä tuomarit J. Azizi ja M. Jaeger,

kirjaaja: H. Jung,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Stahlwerke Peine-Salzgitter AG (josta on tullut Preussag Stahl AG, jäljempänä PSAG) nosti 3.7.1989 yhteisöjen tuomioistuimessa EHTY:n perustamissopimuksen 34 artiklan ensimmäiseen kohtaan ja 40 artiklan ensimmäiseen kohtaan perustuvan kanteen, joka siirrettiin 15.11.1989 annetulla määräyksellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta 24 päivänä lokakuuta 1988 tehdyn neuvoston päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom 14 artiklan perusteella (EYVL L 319, s. 1), ja jossa se vaati toteamaan, että yhteisö oli sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa, koska Euroopan yhteisöjen komissio oli syyllistynyt lainvastaisiin menettelyihin soveltaessaan teräskiintiöjärjestelmää.

2 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia. Oikeudenkäynnin tässä vaiheessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti nimesi julkiasiamiehen.

3 Asianosaiset esittivät vaatimuksensa ja vastauksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin 19.9.1990 pidetyssä istunnossa ja julkisasiamies jätti kirjallisen ratkaisuehdotuksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 30.1.1991.

4 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi asiassa T-120/89, Stahlwerke Peine-Salzgitter, 27.6.1991 antamassaan tuomiossa (Kok. 1991, s. II-279, jäljempänä 27.6.1991 annettu tuomio), että tietyt komission tekemät päätökset olivat virheellisiä tavalla, joka aiheutti yhteisön vastuun syntymisen, ja saattoi asian uudelleen komission käsiteltäväksi, jotta komissio ryhtyisi toimenpiteisiin menettelystään aiheutuneen vahingon kohtuulliseksi korvaamiseksi ja oikeudenmukaisen vahingonkorvauksen maksamiseksi siltä osin kuin se oli tarpeen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoitti komission omien oikeudenkäyntikulujensa lisäksi korvaamaan myös 90 prosenttia kantajan oikeudenkäyntikuluista.

5 Komissio haki 3.9.1991 yhteisöjen tuomioistuimelta EHTY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan perusteella muutosta tähän tuomioon (asia C-220/91 P).

6 Yhteisöjen tuomioistuin antoi 18.5.1993 tuomion (Kok. 1993, s. I-2437), jolla se hylkäsi muutoksenhaun ja velvoitti komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

7 Edellä mainitusta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 27.6.1991 antaman tuomion johdosta asianosaiset tekivät 6.6.1994 sopimuksen, jossa vahvistettiin, että komission oli korvattava PSAG:lle aiheutunut vahinko 40 miljoonalla Saksan markalla (DEM). Sopimuksen 3 pykälän mukaan PSAG vastaa sopimuksen tekemisessä avustaneiden asianosaisten asianajajien palkkioista kahden kolmasosan ja komissio yhden kolmasosan määrään asti. Jo sopimusneuvotteluista aiheutuneiden asianajopalkkioiden määrä oli komission edustajan suorittamien laskelmien mukaan 447 180 DEM.

8 Kantajia edustanut asianajotoimisto pyysi 21.12.1995 päivätyllä kirjeellä komissiota maksamaan kahdesta oikeudenkäynnistä aiheutuneina kuluina kaiken kaikkiaan 549 636,75 DEM:n suuruisen määrän, josta 260 354,25 DEM oli aiheutunut oikeudenkäynnistä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Kirjeessä täsmennettiin, että nämä oikeudenkäyntikulut vastasivat liittovaltion asianajajien palkkiosäännön (jäljempänä Brago) 31 pykälän mukaista kolmeatoista kymmenesosaa palkkioista.

9 Komissio totesi 5.2.1996 päivätyssä kirjeessään, ettei kansallisia palkkiosääntöjä voitu soveltaa ja ettei asianajajien palkkioiden laskentaperusteista ollut tehdyn työn osalta esitetty minkäänlaista konkreettista selvitystä.

10 PSAG perusteli vaadittuja summia 15.4.1996 päivätyssä kirjeessään nojautuen siihen, että riita-asia oli taloudelliselta kannalta merkittävä ja että oikeudenkäynti oli erittäin monimutkainen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä ollutta oikeudenkäyntiä varten tehty työ vastasi 45 työpäivää ja yhteisöjen tuomioistuimessa 35 työpäivää. PSAG täsmensi myös, että tunti- ja päiväpalkkiot, joita se ei kuitenkaan näissä tapauksissa ollut soveltanut, ovat vastaavasti 550—750 DEM ja 5 000—7 000 DEM.

11 Komissio ilmoitti 25.4.1996 päivätyllä kirjeellään, että se kieltäytyi maksamasta vaadittua määrää ja ehdotti, että se korvaisi kahdesta oikeudenkäynnistä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut lopullisella 200 000 DEM:n suuruisella kertasuorituksella.

12 Tässä tilanteessa PSAG esitti 11.6.1996 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle jättämällään hakemuksella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 92 artiklan 1 ja 2 kohtaan perustuvan pyynnön, jossa se vaati, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa pidettyyn oikeudenkäyntiin liittyvien asianajopalkkioiden ja kulujen osalta korvattavien oikeudenkäyntikulujen määräksi vahvistetaan 275 000 DEM lisättynä asiaankuuluvilla, 27.6.1991 lukien lasketuilla viivästyskoroilla, ja pyysi toimittamaan tämän sisältöisen määräyksen itselleen.

13 PSAG esitti samana päivänä yhteisöjen tuomioistuimelle pyynnön, joka koski oikeudenkäyntikulujen määrän vahvistamista 275 000 DEM:ksi muutoksenhakua koskevan oikeudenkäynnin osalta.

14 Komissio jätti 22.7.1996 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen vastineen, jossa se esitti oikeudenkäyntikulujen vahvistamispyyntöä koskevat huomautuksensa.

Pääasia

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

15 PSAG muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeudenkäyntikulujen korvaamista harkittaessa on otettava huomioon oikeudenkäynnin vaikeusaste, sen aiheuttaman työn määrä ja siinä esillä olevat taloudelliset intressit.

16 PSAG korostaa ensin, että komissio ei ole kiistänyt sitä, että oikeudenkäynti oli vaikea ja että tämän osoitti lisäksi se, että komissio katsoi tarpeelliseksi pyytää maineikasta professoria oikeudenkäyntiavustajakseen.

17 Sitten PSAG huomauttaa, että oikeudenkäynnillä oli periaatteellista merkitystä, koska sen yhteydessä oli esitetty tiettyjä merkittäviä oikeuskysymyksiä, jotka liittyivät EHTY:n perustamissopimuksen 34 artiklan tulkintaan ja sen suhteeseen ETY:n perustamissopimuksen 215 artiklan 2 kohtaan ja joiden osalta ei vielä ollut olemassa minkäänlaista merkittävää oikeuskäytäntöä.

18 PSAG vetoaa vielä siihen, että oikeudenkäynti aiheutti huomattavan paljon työtä erityisesti sen vuoksi, että edellä mainittuihin 34 ja 215 artiklaan liittyvä oikeuskäytäntö ja tieteisoppi oli tutkittu kokonaisuudessaan, ja se toteaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olleeseen oikeudenkäyntiin oli käytetty 45:tä työpäivää vastaava työaika, joka oli laskettu siten, että keskimääräinen päivittäinen työaika oli 10 tuntia, ja joka jakautui seuraavasti: 24 päivää kanteen valmisteluun, 18 päivää vastauksen valmisteluun ja 3 päivää istunnon sekä suullisten lausumien valmisteluun. PSAG täsmentää, että työn tekivät kaksi asianajotoimiston osakasta ja palkattu avustava asianajaja.

19 Lopuksi PSAG korostaa, että riita-asialla oli huomattava taloudellinen merkitys molemmille asianosaisille ja että kysymyksessä oleva kokonaissumma ylitti 100 miljoonaa DEM.

20 Komissio katsoo, että oikeuskäytännössä asetettujen edellytysten nojalla oikeudenkäyntikuluja koskeva vaatimus on perusteeton 125 000 DEM ylittävältä osalta.

21 Komissio katsoo nimittäin, että työmäärä on tärkein peruste ja että 200 työtunnin on katsottava riittävän kanteen ja vastauksen laatimiseen sekä suulliseen käsittelyyn. Kun komission mukaan nyt esillä olevassa asiassa otetaan huomioon se, että oikeudenkäynti oli oikeudellisesti vaikea ja että riita-asia oli taloudellisesti merkittävä, kohtuullisena tuntipalkkiona on pidettävä 600 DEM.

22 Komissio täsmentää, että ottaen huomioon asian erityiset olosuhteet, se ei kiistä sitä, etteikö työtä suorittamaan olisi tarvittu useita asianajajia.

23 Komissio huomauttaa myös, että PSAG vaatii nyt esillä olevassa oikeudenkäyntikulujen vahvistamista koskevassa asiassa samaa määrää, jota se vaatii yhteisöjen tuomioistuimessa samaan aikaan vireillä olevassa, muutoksenhakuun liittyvien oikeudenkäyntikulujen vahvistamista koskevassa oikeudenkäynnissä, vaikka PSAG:n itsensä antamien tietojen mukaan näiden kahden oikeudenkäynnin aiheuttamat työmäärät erosivat toisistaan tuntuvasti. Komissio päättelee tästä, että PSAG lähtee yksinkertaisesti liikkeelle liittovaltion asianajajien palkkiosäännöstä, jonka perusteella se alunperin vaati näiden kahden oikeudenkäynnin osalta 550 000 DEM:n suuruista kokonaismäärää, jonka se sittemmin on jakanut kahteen osaan.

24 Lopuksi komissio korostaa, että PSAG vaatii oikeudenkäyntikulujen vahvistamista koskevassa hakemuksessa ensimmäistä kertaa viivästyskorkoja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 27.6.1991 antaman tuomion julistamispäivästä lukien. Tältä osin komissio väittää, että viivästystä ei ole aiheutunut, sillä korvausvelvollisuus syntyy lopullisesti vasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman, oikeudenkäyntikulujen vahvistamista koskevan määräyksen perusteella.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiassa

25 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 91 artiklan mukaan "seuraavat oikeudenkäyntikulut katsotaan korvattaviksi — — asianosaisille asian käsittelystä aiheutuneet välttämättömät kustannukset, erityisesti matka- ja oleskelukulut, sekä asiamiehen, avustajan tai asianajajan palkkio".

26 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että PSAG:n hallituksen 21.12.1995 päivätystä kirjeestä (oikeudenkäyntikulujen vahvistamista koskevan hakemuksen liite 2) käy ilmi, että korvattaviksi vaadittujen oikeudenkäyntikulujen määrä vastaa niiden Brago:n 31 pykälän mukaisesti laskettujen asianajopalkkioiden määrää, jotka määritettiin käyttäen ainoana perusteena riita-asiassa kysymyksessä olevan taloudellisen intressin arvoa.

27 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuimilla ei ole valtuutta vahvistaa niiden oikeudenkäyntikulujen määrää, jotka asianosaisten on suoritettava omille asianajajilleen, vaan niiden on vahvistettava, mihin määrään asti oikeudenkäyntikulujen maksamisesta vastuussa olevan asianosaisen on ne korvattava. Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei tällöin tarvitse ottaa huomioon kansallisia asianajajien palkkiosääntöjä eikä mahdollista asianosaisen ja tämän edustajien tai avustajien tekemää tätä koskevaa sopimusta (ks. mm. asia T-2/93 (92), Air France v. komissio, määräys 17.4.1996, II-235, 21 kohta).

28 Koska yhteisön oikeudessa ei ole asianajopalkkioita koskevia säännöksiä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on arvioitava vapaasti kysymyksessä olevia seikkoja ottaen huomioon oikeudenkäynnin kohde ja luonne, sen merkitys yhteisön oikeuden kannalta sekä asian vaikeusaste, oikeudenkäynnistä asian hoitamiseen osallistuneille asiamiehille tai avustajille aiheutuneen työn määrä ja se taloudellinen intressi, joka riita-asialla on asianosaisille (yhdistetyt asiat T-23/90 (92) ja T-9/92 (92), Peugeot v. komissio, tuomio 11.7.1995, Kok. 1995, s. II-2057, 24 kohta).

29 Korvattavien oikeudenkäyntikulujen määrää on arvioitava näillä perusteilla.

30 Mitä tulee asian tärkeyteen yhteisön oikeuden kannalta on korostettava, että kanteessa tuotiin esille uusia ja tärkeitä oikeudellisia kysymyksiä sekä monimutkaisia tosiasioihin liittyviä kysymyksiä. Tämän vahvistaa se, että komissio katsoi tarpeelliseksi ottaa avustajakseen yliopiston professorin. Tästä syystä yhtäältä korkeat palkkiot ja toisaalta se seikka — jota komissio ei ole kiistänyt —, että PSAG:ia edusti useampi asianajaja, ovat oikeudenkäynnin luonne huomioon ottaen perusteltuja.

31 Asian vaikeuden ja oikeudenkäynnin PSAG:n asianajajille aiheuttaman työmäärän osalta on muistutettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mahdollisuus arvioida suoritetun työn arvoa riippuu sille toimitettujen tietojen tarkkuu-

desta (asia C-89/85 DEP, Ahlström ym. v. komissio, määräys 9.11.1995, 20 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa). On pakko todeta, että tältä osin toimitetut tiedot, jotka sisältyivät joko PSAG:n komissiolle lähettämiin kirjeisiin tai oikeudenkäyntikulujen vahvistamista koskevaan pyyntöön, ovat epätarkkoja ja yleisluonteisia eikä niiden perusteella voida tarkasti arvioida tehdyn työn määrää. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa tältä osin, että kantajan avustaja perusteli ensimmäisessä, 21.12.1995 päivätyssä kirjeessään oikeudenkäyntikuluja — jotka oli laskettu riita-asiassa kysymyksessä olevan taloudellisen intressin arvon perusteella — koskevaa vaatimusta viittaamalla Brago:on, kun se taas toisessa, 15.4.1996 päivätyssä kirjeessään viittasi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olleen oikeudenkäynnin yhteydessä suoritetun työn määrään ja totesi tämän määrän vastaavan noin 45:tä työpäivää, esittämättä kuitenkaan vähäisintäkään selvitystä asiasta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa myös, että ne oikeudenkäyntikulut, joiden vahvistamista PSAG vaatii, ovat määrältään yhtä suuret kuin ne oikeudenkäyntikulut, joiden vahvistamista se vaatii yhteisöjen tuomioistuimessa samaan aikaan vireillä olevassa oikeudenkäynnissä, joka koskee muutoksenhakuun (C-220/91 P) liittyvien oikeudenkäyntikulujen vahvistamista, vaikka se on edellä mainitussa 15.4.1996 päivätyssä kirjeessä tuonut esille, että muutoksenhakua koskevasta oikeudenkäynnistä oli aiheutunut vain 35:tä työpäivää vastaava työmäärä.

32 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että se taloudellinen intressi, joka riita-asialla on ollut asianosaisille, on huomattava huolimatta siitä, että se summa, josta sopimuksessa lopulta sovittiin, oli huomattavasti pienempi kuin se summa, jota oli vaadittu.

33 Edellä oleva huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kohtuullisena korvattavien oikeudenkäyntikulujen kokonaismääränä on pidettävä 160 000 DEM.

34 Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vahvistaessaan korvattaviksi tulevat oikeudenkäyntikulut ottanut huomioon kaikki tämän ratkaisun antamishetkeen saakka asiaan vaikuttavat seikat, ei ole tarpeen antaa erillistä määräystä viivästyskorkoja koskevan vaatimuksen osalta eikä asianosaisille tästä oikeudenkäyntikulujen vahvistamista koskevasta oikeudenkäynnistä aiheutuneista kustannuksista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(viides jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

Komission on korvattava Stahlwerke Peine Salzgitterille (PSAG) aiheutuneina oikeudenkäyntikuluina yhteensä 160 000 DEM.

Annettiin Luxemburgissa 8 päivänä marraskuuta 1996.

H. Jung

kirjaaja

R. García-Valdecasas

viidennen jaoston puheenjohtaja